

RADA GMINY KUTNO
99-300 Kutno, ul. Witosa 1

UCHWAŁA NR XVI/86/2016

RADY GMINY KUTNO

z dnia 26 stycznia 2016 roku
w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Kutno na lata 2016-2021”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2015 poz. 1515 i poz. 1890) i art. 16b art.17 ust. 1 pkt 1, art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2015 roku poz. 163, poz. 693, poz.1045, poz. 1058, poz. 1240, poz. 1310, poz. 1359, poz. 1607, poz. 1830, poz. 1893) – Rada Gminy Kutno uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2016-2021” określoną w załączniku niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kutno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przyjęto do realizacji
dn. 29.01.2016r.*

[Signature]

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY KUTNO
Dariusz Mroczek

RADA GMINY KUTNO
99-300 Kutno, ul. Witosa 1

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH DLA
GMINY KUTNO
NA LATA
2016 - 2021

Wstęp	str. 2
I.Podstawy prawne opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	str. 3
1.Ustawy.....	str. 3
2.Dokumenty strategiczne	str.13
II.Diagnoza społeczna gminy Kutno	str.14
1.Położenie, powierzchnia Gminy	str.14
2.Ludność	str.15
3.Bezrobocie	str.20
4. Edukacja	str.23
5.Charakterystyka problemów społecznych Gminy Kutno na podstawie sprawozdań MPiPS03 za lata 2013-2014.....	str.28
5.1. Zadania zlecone o charakterze obowiązkowym	str.28
5.2.Zadania własne gminy	str.29
5.3.Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	str.32
5.4.Typy rodzin objętych pomocą	str.33
5.5.Powody przyznania pomocy	str.34
5.6.Rozkład przestrzenny przyznanej pomocy	str.35
6.Alkoholizm	str.36
7.Narkomania	str.39
8.Współpraca GOPS Kutno z instytucjami o zasięgu powiatowym	str.42
9.Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Kutno	str.43
10.Ochrona zdrowia	str.43
11.Dostępność GOPS Kutno	str.44
III. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Kutno na lata 2008-2015	str.44
1.Analiza SWOT	str.44
2.Misja strategii	str.45
3.Cele i działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2016-2021	str.45
4.Opis działań	str.47
IV.Finansowanie, wdrażanie i monitorowanie strategii	str.51
V.Wskaźniki monitorowania strategii	str.52

Wstęp

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. z 2015 roku poz. 163 z późn.zm.) w artykule 17 ustawy, określa zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, do których należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Planowanie strategiczne jest procesem obejmującym działania poznawcze, a więc ustalanie celów, jak i formułowanie strategii. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej gminy Kutno oraz analizy uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych zaplanowano cele i kierunki działań, które stanowią podstawę rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy musi być spójna ze strategią rozwoju województwa i powiatu. Aby wdrożyć strategię przechodzi się od analizowania do administrowania, czyli do czynności, której celem jest osiągnięcie ustalonych celów. Gmina powinna mieć zatem zaprojektowany system wdrażania strategii wraz z określeniem sposobu jej monitorowania (kontrola strategiczna), oceny i komunikacji społecznej, który w razie niepomyślnych informacji spowoduje rozpoczęcie nowego cyklu planowania strategicznego.

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2016-2021 spełnia te wymagania.

I. Podstawy prawne opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych

1. Ustawy

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. t.j. z 2015 roku poz. 163 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej;
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
3. organizację pomocy społecznej;
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Wskazuje również, iż pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Wspiera zatem osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem jej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa wyżej, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 12) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- 13) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 14) alkoholizmu lub narkomanii;
- 15) zdarzenia losowego lub sytuacji kryzysowej;
- 16) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m. in. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a więc z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym bądź wykluczonych. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski (NSIS) wyodrębniła te grupy.

Tabela poniżej pokazuje zestawienie w/w grup wraz z potwierdzeniem, bądź nie, ich występowania w Gminie Kutno (sporządzono na podstawie doświadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Zestawienie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych w Gminie Kutno

Lp.	Grupy podatne na wykluczenie społeczne wg NSIS	Występowanie grupy w Gminie Kutno	Grupy poważnie zagrożone wykluczeniem społecznym wg NSIS	Występowanie grupy w Gminie Kutno
1.	Dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych	Tak	Dzieci i młodzież wypadająca z systemu szkolnego	Tak
2.	Dzieci wychowujące się poza rodziną	Nie	Osoby długookresowo bezrobotne	Tak
3.	Kobiety samotnie wychowujące dzieci	Tak	Opuszczający więzienia	Tak
4.	Kobiety pozostające poza rynkiem pracy	Tak	Niektóre kategorie ludności wiejskiej: pracownicy byłych PGR, chłopci nieprodukujący na rynek	Tak- pracownicy byłych PGR
5.	Ofiary patologii życia codziennego	Tak	Osoby zagrożone eksmisją z zamieszkałych lokali	Tak
6.	Osoby o niskich kwalifikacjach	Tak	Imigranci zarobkowi wchodzący do szarej strefy zatrudnienia	Nie
7.	Osoby bezrobotne	Tak	Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków	Tak
8.	Żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych	Nie	Bezdomni	Tak
9.	Niepełnosprawni i chronicznie chorzy	Tak	Imigranci utrzymujący się z pracy nielegalnej	Nie
10.	Osoby chorujące psychicznie	Tak	Osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej	Nie
11.	Starsze osoby samotne	Tak	--	--
12.	Opuszczający zakłady karne	Tak	--	--
13.	Imigranci	Nie	--	--
14.	Osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej	Nie	--	--

Oprócz ustawy o pomocy społecznej również inne akty prawne mają wpływ na kształt gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich:

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz.U z 2011 roku Nr 43, poz. 225, Nr 205, poz. 1211 z 2015 roku poz. 1220)

Ustawa określa zasady **zatrudnienia socjalnego**, a jej przepisy stosuje się w szczególności do:

- 1) bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- 2) uzależnionych od alkoholu;
- 3) uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających;
- 4) chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego;
- 5) długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 6) zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- 7) uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- 8) osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Przez **zatrudnienie socjalne** należy rozumieć zapewnienie w/w osobom możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez **centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej oraz zatrudnienie wspierane**.

Centrum integracji społecznej, na zasadach określonych w ustawie, może być utworzone przez:

- 1/ jednostkę samorządu terytorialnego w formie:
 - a) jednostki budżetowej;
 - b) samorządowego zakładu budżetowego;
 - 2/ organizację pozarządową;
 - 3/ podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt. 1 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- i świadczy następujące usługi:

- 1) kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- 2) nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych;
- 3) naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- 4) uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Centrum, w ramach reintegracji zawodowej, może prowadzić działalność wytwórczą, handlową lub usługową oraz działalność wytwórczą w rolnictwie, z wyłączeniem działalności polegającej na wytwarzaniu i handlu wyrobami przemysłu paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 0,5% oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali.

Działalność Centrum jest finansowana z:

- 1) dotacji pochodzącej z dochodów własnych gminy, przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 2) dochodów uzyskiwanych z działalności, o której mowa w art. 9.
- 3) środków z Unii Europejskiej.

Zatrudnienie wspierane może być realizowane w formie:

1. prac społeczno- użytecznych
2. skierowania do pracy na zasadach określonych w art. 16 w/w ustawy
3. rzecznictwa, poradnictwa zawodowego, psychologicznego i społecznego dla osób realizujących prace społecznie-użyteczne w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy podejmujących zatrudnienie, działalność gospodarczą, zakładających lub przystępujących do spółdzielni socjalnej.

Gmina lub organizacja pozarządowa prowadzące reintegrację zawodową i społeczną, mogą prowadzić **klub integracji społecznej**. W klubach tych można organizować:

1. działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia;
2. prace społecznie użyteczne;
3. roboty publiczne;
4. poradnictwo prawne;
5. działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych;
6. staże, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Utworzenie i działalność w/w klubów może być finansowana z dotacji gminnych i ze środków Unii Europejskiej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 127, poz. 721 z późn.zm.)

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem.

Określa **pojęcie rehabilitacji** - rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Definiuje **pojęcie rehabilitacji zawodowej** - rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Do realizacji w/w celu niezbędne jest:

1. dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
 - a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,
 - b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań,
2. prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia,
3. przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia,
4. dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
5. określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby - przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Określa **pojęcie rehabilitacji społecznej** - rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym i jest realizowana przede wszystkim poprzez:

1. wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
2. wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
3. likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
4. kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Ustawa określa ponadto: formy rehabilitacji osób niepełnosprawnych, uprawnienia osób niepełnosprawnych, szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej, zadania i organizację służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych (wskazuje zadania dla samorządu województwa i powiatu), szkolenie osób niepełnosprawnych oraz powołuje Krajową Radę Konsultacyjną dla Spraw Osób Niepełnosprawnych i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 149 z późn. zm.)

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania te są realizowane przez instytucje rynku pracy w celu:

1. pełnego, produktywnego zatrudnienia;
2. rozwoju zasobów ludzkich;
3. osiągania wysokiej jakości pracy;
4. wzmacniania integracji społecznej;
5. zwiększenie mobilności na rynku pracy.

Instytucjami rynku pracy są:

- 1) **publiczne służby zatrudnienia** - organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi realizujące zadania określone ustawą;
- 2) **Ochotnicze Hufce Pracy** - państwowa jednostka wyspecjalizowana w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, oraz bezrobotnych do 25 roku życia;
- 3) **agencje zatrudnienia** – niepubliczne jednostki organizacyjne świadczące usługi w zakresie pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego i pracy tymczasowej;
- 4) **instytucje szkoleniowe** - publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną;
- 5) **instytucje dialogu społecznego** – związki zawodowe lub organizacje związków zawodowych, organizacje pracodawców, organizacje bezrobotnych, organizacje pozarządowe, jeżeli wśród zadań statutowych znajduje się realizacja zadań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej;
- 6) **instytucje partnerstwa lokalnego** – grupa instytucji realizujących na podstawie umowy przedsięwzięcia i projekty na rzecz rynku pracy.

Ustawa ustala zadania instytucji rynku pracy i sposób ich działania, reguluje rejestrację bezrobotnych i poszukujących pracy oraz formy udzielanego wsparcia, precyzuje usługi i instrumenty rynku pracy, świadczenia przysługujące rolnikom zwalnianym z pracy, wspieranie lokalnych i regionalnych rynków pracy, instrumenty dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, świadczenia dla bezrobotnych, podejmowanie przez obywateli polskich pracy za granicą oraz wykonywanie pracy przez cudzoziemców w Polsce, określa wymagania dla pracowników służb zatrudnienia i konstytuuje Fundusz Pracy.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. z 2015 roku poz. 1286 z późn. zm.)

Ustawa uznając życie obywateli w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra Narodu wskazuje, iż organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Organy te popierają także tworzenie i rozwój organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniają warunki sprzyjające działaniom tych organizacji. Współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Ustawa precyzuje zadania:

- 1) **Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;**
- 2) **samorządu województwa** – wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej;
- 3) **własne gmin**, które obejmują:
 - zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
 - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
 - wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
 - podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
 - wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja powyższych zadań w gminie jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej. W celu realizacji programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika;

- 4) **właściwych ministerstw do spraw edukacji, zdrowia i kultury.**

Ponadto ustawa reguluje zasady: pobierania opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, reklamy, handlu hurtowego i detalicznego oraz spożywania

napojów alkoholowych, postępowania w stosunku do osób nadużywających alkohol (leczenie odwykowe, badania, pomoc członkom rodzin i dzieciom osób uzależnionych od alkoholu).

**Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. z 2012 roku, poz. 124 z 2015 roku poz. 28 i poz. 875)**

Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego musi powstać lub powstało uzależnienie od nich. Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w ustawie. **Zadania własne gminy obejmują:**

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Wójt opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Gminny Program uchwała rada gminy.

**Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. z 2011 roku Nr 231, poz. 1375)**

W ustawie uznaje się, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa, zatem Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest wykonywana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej - w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach opieki społecznej.

Jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zwane dalej „organami do spraw pomocy społecznej”, w porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Oparcie społeczne polega w szczególności na:

- 1) podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- 2) organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji,
- 3) udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze powinny być dostosowane do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi. Pomoc mieszkaniowa, jako forma usługi opiekuńczej, może polegać między innymi na udostępnianiu miejsca w środowiskowym domu samopomocy. Środowiskowe domy samopomocy stosownie do potrzeb są organizowane, prowadzone i finansowane przez organy do spraw pomocy społecznej na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej.

Ponad to ustawa reguluje sprawy badań, leczenia, rehabilitacji oraz opieki i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, postępowania leczniczego (przyjęcie do szpitala psychiatrycznego, postępowania leczniczego w stosunku do osoby leczonej bez jej zgody, wypisania ze szpitala psychiatrycznego osoby przebywającej tam bez jej zgody), przyjęcia do domu pomocy społecznej, postępowania przed sądem opiekuńczym oraz ochrony tajemnicy.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych
(Dz. U. z 2006 r. Nr 94 poz.651 z 2009 roku Nr 91 poz. 742
z 2010 roku Nr 28 poz. 145 z 2011 roku Nr 205 poz. 1211)

Ustawa określa zasady zakładania, prowadzenia działalności, łączenia oraz likwidacji spółdzielni socjalnej. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków.

Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

- 1) społecznej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
- 2) zawodowej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy - a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej,
- 3) spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Spółdzielnię socjalną mogą założyć:

- 1) osoby bezrobotne, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 2) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-4, 6 i 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, czyli:
 - bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
 - uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego;
 - uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej;
 - chorzy psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego;
 - zwalniani z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
 - uchodźcy realizujący indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- 3) osoby niepełnosprawne, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 roku Nr 127, poz. 721 z późn.zm.).

Liczba założycieli spółdzielni socjalnej nie może być mniejsza niż pięć.

**Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego
i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 roku poz. 1118, 1138, 1146
z 2015 roku poz. 1255, 1333, poz. 1339)**

Ustawa reguluje zasady:

- 1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych;
- 2) uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;
- 3) sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
- 4) tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie. Organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia. Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

- 1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- 2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) spółdzielnie socjalne;
- 4) spółki akcyjne i spółki z o.o. lub kluby sportowe, które nie działają w celu osiągnięcia zysku.

Przepisów tych nie stosuje się do:

- 1) partii politycznych;
- 2) związków zawodowych i organizacji pracodawców;
- 3) samorządów zawodowych;
- 4) fundacji utworzonych przez partie polityczne.

2. Dokumenty strategiczne

Opracowując gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych należy wziąć pod uwagę również następujące dokumenty:

a) Strategia Rozwoju Kraju 2020.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych,

jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Strategia Rozwoju Kraju nie jest dokumentem wymagany przez Komisję Europejską.

b) **Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015.**

c) **Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016.**

d) **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020.**

e) **Wojewódzka Strategia w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020.**

f) **Program Operacyjny Kapitał Ludzki.**

g) **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.**

h) **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014-2020.**

i) **Strategia Rozwoju Gminy Kutno na lata 2014-2020.**

II. Diagnoza społeczna gminy Kutno

1. Położenie, powierzchnia Gminy

Gmina Kutno rozpościera się południkowo pomiędzy 19°14'E a 19°28'E zaś Równoleżnikowo pomiędzy 52°8'N a 52°17'N na pograniczu ważnych jednostek fizycznogeograficznych Polski.

Gmina Kutno to gmina wiejska, położona w północnej części województwa łódzkiego, w powiecie kutnowskim, wokół miasta Kutno. Przed wprowadzeniem reformy administracyjnej, w latach 1975-1998, gmina należała do województwa płockiego.

Siedziba Urzędu Gminy znajduje się w mieście Kutno, które jest stolicą powiatu kutnowskiego. Gmina Kutno leży w odległości 60 km na północ od głównego ośrodka wojewódzkiego – miasta Łodzi oraz w odległości ok. 120 km na zachód od Warszawy.

Gmina ma korzystne położenie w stosunku do głównych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym, ponieważ przebiegają przez nią drogi: E-30 (Moskwa – Berlin) oraz E-75 (Gdańsk – Wiedeń) oraz leży przy drodze krajowej nr 2 oraz planowanej autostradzie A1 (północ – południe).

Pod względem administracyjnym gmina podzielona jest na 31 sołectw i 54 miejscowości. Do miejscowości sołeckich należą: Bielawki, Boża Wola, Byszew, Florek, Gołębiewek Nowy, Gołębiewek Stary, Gołębiew, Grabków, Gnojno Wieś, Julinki, Kotliska, Komadzyn, Krzesin, Leszno, Leszczynek, Malina, Marianki, Nowa Wieś, Podczachy, Piwki, Raciborów, Sieciechów, Sieraków, Strzegocin, Stanisławów, Wierzbie, Wroczyny, Wysoka Wielka, Woźniaków, Żurawieniec.

Terytorialnie obszar gminy graniczy z 8 gminami sąsiedzkimi, do których należą:

- Witonia i Daszyna od strony południowej (powiat łęczycki),
- Strzelce i Łanięta od strony północnej,
- Krzyżanów i Oporów od strony wschodniej,
- Krośnice i Nowe Ostrowy od strony zachodniej,

oraz miastem Kutno.

Całkowita powierzchnia gminy według Głównego Urzędu Statystycznego, dalej zwanego GUS, na 2013 r. wynosi 12 231 ha (122, 31 km²), w tym:

d) powierzchnia użytków rolnych ogółem – 10.466 ha – zawiera:

- grunty orne – 9.795 ha,
- sady – 203 ha,

- łąki – 351 ha,
 - pastwiska – 117 ha,
- e) lasy i grunty leśne – 795 ha,
 f) pozostałe grunty i nieużytki – 972 ha.
 A zatem użytki rolne zajmują 85,6 % powierzchni całej gminy.

2. Ludność

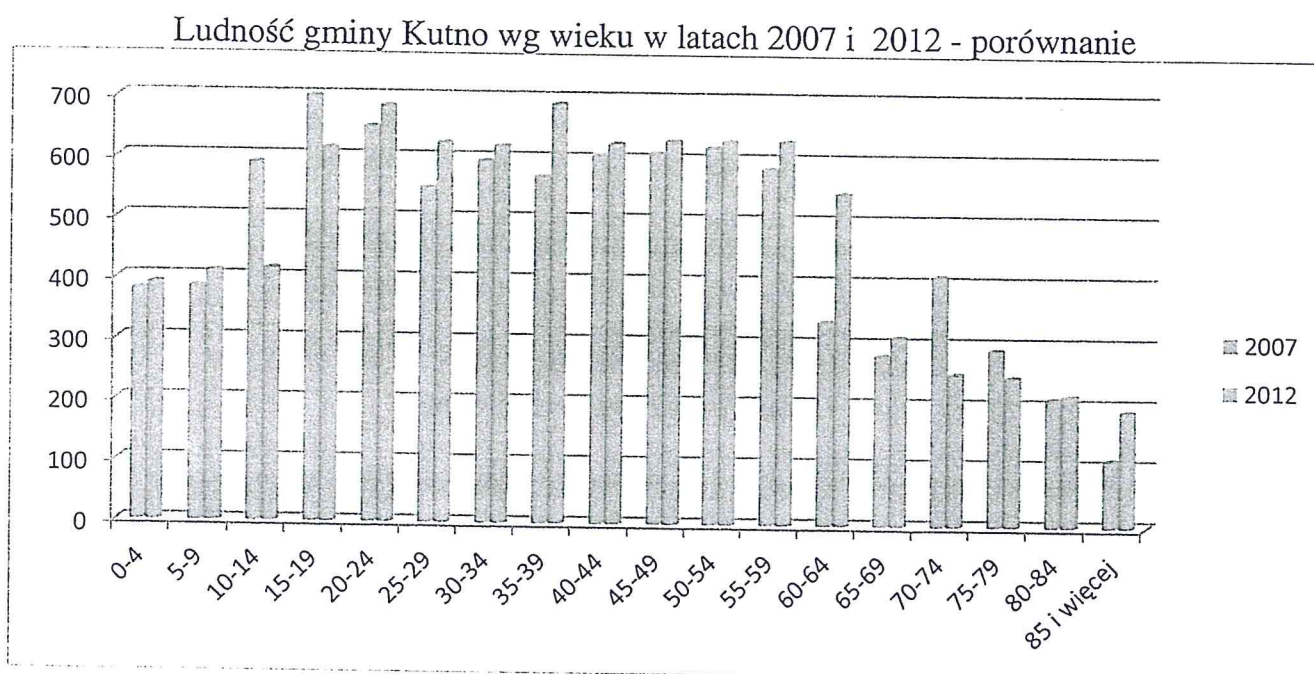
Według stanu na koniec 2012 r., liczba ludności w Gminie Kutno wyniosła 8 742 osoby. Oznacza to wzrost liczby mieszkańców o 3,9% w stosunku do roku 2007, przyjętego w analizach jako bazowy. W tym samym okresie, w powiecie kutnowskim, ogółem liczba mieszkańców zmniejszyła się o 1,8%. Jednocześnie Gmina Kutno jest jedyną jednostką samorządu terytorialnego powiatu, w której odnotowano wzrost w populacji mieszkańców.

Tabela poniższa przedstawia ludność w latach 2007 – 2012 (liczba osób)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	38 115 641	38 135 876	38 167 329	38 529 866	38 538 447	38 533 299
Woj. łódzkie	2 555 898	2 548 861	2 541 832	2 542 436	2 533 681	2 524 651
Powiat kutnowski	103 007	102 561	102 015	102 509	101 789	101 177
Gmina Kutno	8 417	8 482	8 458	8 600	8 651	8 742

Połowę populacji gminy (50,0%) stanowią kobiety, które zdecydowanie dominują w grupach wiekowych powyżej 65 roku życia.

Porównując lata 2007 i 2012, widać wyraźnie spadek liczby młodzieży (10-19 lat) oraz wzrost liczby osób w wieku 55-69 lat, co jest efektem postępującego zarówno w Polsce, jak i w Europie zjawiska demograficznego związanego ze starzeniem się społeczeństwa.

Powolne starzenie się społeczeństwa wyraża rosnący wskaźnik starości demograficznej. Jest to udział ludności w wieku powyżej 60 lat w ogólnej liczbie ludności, wyrażony w procentach. W gminie Kutno, podobnie jak w pozostałych analizowanych jednostkach terytorialnych, nastąpił wzrost w populacji odsetka osób w wieku 60+, jednak skala tego wzrostu na przestrzeni lat 2007-2012 była stosunkowo niska i wyniosła 1,2 pkt.proc. (tabela poniżej). Wskaźnik starości demograficznej w gminie wynosi 19,8%, podczas gdy w powiecie oraz w województwie - 23,2%, natomiast udział osób 60+ w kraju wynosi 20,9%. Oznacza to, że Gmina Kutno jest relatywnie „młoda”. Jest to efektem napływu i osiedlania się młodszych osób z terenu miasta Kutno, przylegającego bezpośrednio do gminy.

Wskaźnik starości demograficznej (%)

Wyszczególnienie	2007	2012	Różnica (pkt. proc.)
Polska	18,1	20,9	2,8
Woj. łódzkie	20,3	23,2	2,9
Powiat kutnowski	20,1	23,2	3,1
Gmina Kutno	18,6	19,8	1,2

Głównymi determinantami liczby ludności są przyrost naturalny oraz saldo migracji. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie. „Wskaźnik ten jest ważnym narzędziem monitorowania procesów demograficznych wpływających na sytuację społeczno-ekonomiczną kraju. Ich poznanie pozwala na zaplanowanie działań mających na celu dostosowanie polityki społecznej do skutków zachodzących zmian i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom”(Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2011, str. 19).

Wskaźnik przyrostu naturalnego obliczanego na 1000 ludności w Gminie Kutno jest ujemny(-4,2), zbliżony do powiatowego i znacznie bardziej niekorzystny niż średnia dla kraju. Oznacza to, iż przyrost naturalny nie wpływa dodatnio na kształtowanie się liczby ludności w gminie, a ujemne wartości tego wskaźnika stymulują starzenie się społeczeństwa.

Skala urodzeń i zgonów w Gminie Kutno utrzymuje się w badanych latach na zbliżonym poziomie. Dla przykładu, liczba urodzeń zarówno w 2007 r., jak i 2012 r. kształtowała się na poziomie 69, natomiast liczba zgonów w 2007 r. wyniosła 106, natomiast w 2012 r. – 105.

Przyrost naturalny na 1000 ludności (%)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	0,3	0,9	0,9	0,9	0,3	0,0
Woj. łódzkie	-3,2	-2,3	-2,3	-2,2	-2,7	-3,0
Powiat kutnowski	-4,9	-3,8	-3,7	-4,3	-4,3	-4,4
Gmina Kutno	-4,4	-2,4	-2,9	-5,0	-4,4	-4,2

Zatem, za wzrost ludności w Gminie Kutno odpowiada dodatnie saldo migracji (w roku 2012 było to +85 osób). Saldo migracji jest to różnica (ujemna lub dodatnia)

między napływem (imigracja) i odpływem (emigracja) ludności. „Migracja jest ważnym elementem zmian demograficznych zachodzących na poziomie krajowym, może częściowo zrównoważyć skutki starzenia się społeczeństwa, ma również wpływ na rozmiar zasobów siły roboczej o rozwój gospodarczy”.

W kwestii migracji zauważalna jest ogólna tendencja do przemieszczania się ludności z obszarów miejskich na mniej zurbanizowane obszary przyległe. „W konsekwencji powoduje to tworzenie się swoistych pierścieni gmin wokół dużych miast, potęgujących proces rozlewania się miast”(mapa potencjału społeczno-ekonomicznego gmin województwa pomorskiego, Gdańsk 2010, str.52). Gmina Kutno przyciąga nowych mieszkańców (często młodszych) chcących osiedlić się na obrzeżach miasta, co w perspektywie czasowej może znaleźć przełożenie w poprawie wyniku przyrostu naturalnego.

Saldo migracji krajowych i zagranicznych na pobyt stały w latach 2007 - 2012 (liczba osób)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	-20485	-14865	-1196	-2114	-4334	-6617
Woj. łódzkie	-2128	-1692	-1264	-1780	-1891	-1828
Powiat kutnowski	-380	-199	-200	-294	-286	-289
Gmina Kutno	41	82	42	93	89	85

Bardziej obiektywnym wskaźnikiem, umożliwiającym porównanie salda migracji pomiędzy badanymi jednostkami terytorialnymi, jest saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 ludności. W tym zakresie Gmina Kutno przoduje z wynikiem 9,72 na 1 000 ludności, podczas gdy w powiecie, województwie, czy kraju wskaźnik ten przyjął wartości ujemne. Należy również zaznaczyć, że na przestrzeni analizowanych lat wskaźnik ten w Gminie Kutno również poprawił się (z poziomu 4,87 na 9,72), co ukazuje wzrost atrakcyjności tego regionu, jako miejsca do zamieszkania.

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	-0,54	-0,39	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17
Woj. łódzkie	-0,83	-0,66	-0,50	-0,70	-0,75	-0,72
Powiat kutnowski	-3,69	-1,94	-1,96	-2,87	-2,81	-2,86
Gmina Kutno	4,87	9,67	4,97	10,81	10,29	9,72

Dodatknie saldo migracji wskazuje na przewagę zameldowań w Gminie Kutno nad wymeldowaniami. Skala zameldowań w poddanych analizie latach kształtuje się od 160. (w 2009 r.) do 208 (w 2010 r.). Do Gminy Kutno przeprowadzają się głównie osoby z miast. Zameldowania z terenów wiejskich stanowią, w zależności od roku, od 14,4% w 2010 r. do 30% w 2007 r.

Najliczniejszą grupę osób meldujących się w gminie stanowią byli mieszkańcy miasta Kutno. W strukturze wszystkich zameldowanych, stanowią oni od 60,3% w 2011 r. do 75,5% w 2010 r. W 2012 r. wśród wszystkich meldujących się było ich 70,5%.

Skala wymeldowań z gminy zdecydowanie słabnie, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem. W 2007 r. odnotowano 149 wymeldowań, a w 2012 r. 88. Główny kierunek wymeldowań stanowią miasta, w tym głównie Kutno.

Zameldowania i wymeldowania ludności Gminy Kutno w latach 2007-2012

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zameldowania ogółem	190	176	160	208	204	173
w tym:	132	140	122	178	153	143
zameldowania z miast						
w tym z m. Kutno	121	118	110	157	123	122
zameldowania ze wsi	57	34	38	30	51	30
zameldowania z zagranicy	1	2	0	0	0	0
wymeldowania ogółem	149	94	118	115	115	88
w tym	90	58	86	88	75	72
wymeldowania do miast						
w tym	66	30	52	67	41	51
do Kutna						
do Łodzi	9	6	9	5	6	3
do Warszawy	4	2	3	4	4	3
wymeldowania na wieś	59	33	32	27	34	16
wymeldowania za granicę	0	3	0	0	6	0

W obliczu postępujących zmian demograficznych duże znaczenie odgrywa relacja w społeczeństwie osób starszych do młodych. Określa ją współczynnik obciążenia demograficznego, tj. „liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym” (potencjał ekonomiczny miast w woj. Lubelskim w latach 2000-2010, Lublin 2011, GUS, US w Lublinie, str. 22).

„Wielkość wskaźnika obciążenia ekonomicznego jest powiązana ze strukturą wieku i płci ludności, strukturą zawodową, a także miejscem zamieszkania. W praktyce będzie to związane na przykład z pokryciem składkami emerytalnymi osób w wieku produkcyjnym świadczeń emerytalnych osób w wieku poprodukcyjnym czy prognozami podaży siły roboczej na rynku pracy” (mapa potencjału społeczno-ekonomicznego gmin województwa pomorskiego, Gdańsk 2010, str. 15).

Sukcesywny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego odzwierciedla zmiany, jakie obserwujemy w danej jednostce terytorialnej oraz jakie będą nasilać się w przyszłości. Wzrost liczby osób starszych przypadających na osoby pracujące wynika z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa.

Gminę Kutno cechuje stosunkowo korzystna wartość wskaźników obciążenia demograficznego. Co prawda, zwiększyła się liczba starszych przypadających na młodych (z 80,5 na 91,8), jednak nadal wskaźnik ten jest korzystniejszy niż w pozostałych analizowanych jednostkach terytorialnych. Ponadto można zauważyć pozytywną tendencję w relacji osób w wieku poprodukcyjnym do wieku produkcyjnego (spadek z 26,6 do 25,4). Kształt omawianych wskaźników ma ścisły związek z omawianymi wcześniej migracjami i osiedlaniem się na terytorium gminy młodszych mieszkańców miasta Kutno.

Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2007-2012

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<i>POLSKA</i>						
Ludność w wieku nieprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	55,3	55,1	55,0	55,2	55,8	56,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku przedprodukcyjnym	81,2	84,3	87,3	89,1	93,1	97,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	24,8	25,2	25,6	26,0	26,9	27,9
<i>WOJ.ŁÓDZKIE</i>						
Ludność w wieku nieprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	56,4	56,4	56,4	56,9	57,9	59,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku przedprodukcyjnym	98,8	102,2	105,3	107,4	112,3	116,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	28,0	28,5	28,9	29,4	30,6	31,8
<i>POWIAT KUTNOWSKI</i>						
Ludność w wieku nieprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	56,0	55,8	55,7	55,2	56,1	56,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku przedprodukcyjnym	97,5	101,2	105,3	110,1	116,2	122,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	27,7	28,1	28,6	28,9	30,2	31,3
<i>GMINA KUTNO</i>						
Ludność w wieku nieprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	59,7	58,4	56,2	54,6	54,2	53,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku przedprodukcyjnym	80,5	82,5	86,2	85,3	89,8	91,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym	26,6	26,4	26,0	25,2	25,7	25,4

Na przestrzeni analizowanych lat o 2,8 pkt. proc. wzrósł odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym, których udział w populacji gminy wynosi obecnie 65,4%. Na zbliżonym poziomie utrzymał się udział osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym ubyło w stosunku do 2007 r. o 164 osoby, a ich udział w ludności ogółem zmniejszył się w stosunku do 2007 r. i wyniósł 18,1%.

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
W wieku przedprodukcyjnym	20,7	20,2	19,3	19,1	18,5	18,1
W wieku produkcyjnym	62,6	63,1	64,0	64,7	64,8	65,4
W wieku poprodukcyjnym	16,7	16,7	16,7	16,3	16,6	16,6

Liczbę ludności według ekonomicznych grup wiekowych przedstawia poniższa tabela. Ukazuje ona zdecydowany wzrost w populacji gminy liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, głównie mobilnym.

Liczba ludności wg ekonomicznych grup wiekowych (liczba osób)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność ogółem	8417	8482	8458	8600	8651	8742
W wieku przedprodukcyjnym	1743	1713	1635	1640	1602	1579
W wieku produkcyjnym	5271	5355	5414	5561	5610	5713
W tym: w wieku produkcyjnym mobilnym	-	-	3358	3419	3449	3524
w wieku produkcyjnym niemobilnym	-	-	2056	2142	2161	2189
w wieku poprodukcyjnym	1403	1414	1409	1399	1439	1450

3.BEZROBOCIE

Powiatowy Urząd Pracy w Kutnie nie dysponuje statystyką dotyczącą samej Gminy Kutno. W końcu grudnia 2014 roku w powiecie kutnowskim zarejestrowanych było 6427 bezrobotnych, w tym 3471 kobiet, natomiast w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku oznacza to spadek liczby bezrobotnych o 1045 osób. Na przestrzeni roku zarejestrowano 8507 osób bezrobotnych, a liczba osób wyłączonych z ewidencji wynosiła 9552.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w poszczególnych gminach

Lp.	Gmina/Miasto	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Kobiety
1	Kutno	546	281	45	20
2	Kutno m.	2407	1341	297	167
3	Bedlno	309	149	23	9
4	Dąbrowice	126	64	9	2
5	Krzyżanów	319	169	24	9
6	Krośniewice	820	449	61	22
7	Łanięta	224	107	26	6
8	Oporów	133	57	6	2
9	Ostrowy	298	156	38	14
10	Strzelce	270	147	19	9
11	Żychlin	975	551	91	54
	Ogółem	6427	3471	639	314

I Bezrobotni zamieszkali na wsi

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie wynosiła 2904 osoby. Osoby zamieszkałe na wsi stanowiły 45,2 % ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kutnie. Z tej liczby 1512 osób to bezrobotne kobiety. Wśród omawianej populacji bezrobotnych 242 osoby posiadały prawo do zasiłku, co stanowi 8,3 % osób zamieszkałych na wsi.

W wyniku działania PUP w 2014 roku, w grupie osób zamieszkałych na wsi:

- podjęcia pracy ogółem 2108 osób
w tym:
 - pracę niesubsydiowaną podjęło – 1748 osób
 - pracę subsydiowaną rozpoczęły – 360 osoby
w tym:
 - prace interwencyjne – 6 osób
 - roboty publiczne – 208 osób
 - dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 64 osoby
 - refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy – 82 osoby
- ponadto:
 - rozpoczęły szkolenie – 22 osoby
 - rozpoczęły staż – 334 osoby
 - rozpoczęły prace społecznie użyteczne – 109 osób

II Bezrobotni do 25 roku życia

Według stanu na 31-12-2014 roku w ewidencji PUP figurowało 1091 osób do 25 roku życia, co stanowi 17 % ogółu osób zarejestrowanych. W tej grupie wiekowej 595 osób to kobiety (54,5%). Liczba osób z prawem do zasiłku wynosiła 43, co stanowi 3,9 % ogółu bezrobotnych w wieku do 25 lat.

III Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Na dzień 31-12-2014 roku zarejestrowanych było 1522 osób powyżej 50 roku życia, stanowiły one 23,7 % ogółu osób bezrobotnych. W tej grupie 543 osoby to kobiety (42,2%). Liczba osób z prawem do zasiłku w tej grupie wiekowej wynosiła 240 i stanowi to 15,8 % ogółu bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

W 2014 roku, w grupie osób powyżej 50 roku życia:

- podjęcia pracy ogółem – 805 osób
w tym:
 - pracę niesubsydiowaną podjęło – 607 osób
 - pracę subsydiowaną rozpoczęło – 198 osób
w tym:
 - prace interwencyjne – 5 osób
 - roboty publiczne – 165 osób
 - refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy – 16 osób
- ponadto:
 - rozpoczęły szkolenie – 13 osób
 - rozpoczęły staż – 224 osoby
 - rozpoczęły prace społecznie użyteczne – 54 osoby

IV Długotrwale bezrobotni

Na koniec miesiąca grudnia w ewidencji urzędu figurowało 4221 osób długotrwale bezrobotnych, co stanowi 65,7 % ogółu osób zarejestrowanych. Kobiety w liczbie 2418 stanowiły 57,3%. Osoby z prawem do zasiłku występowały w liczbie 7, co stanowi 0,2% osób długotrwale bezrobotnych.

W 2014 roku, w grupie osób długotrwale bezrobotnych:

- podjęcia pracy ogółem – 1762 osoby
w tym:
 - pracę niesubsydiowaną podjęło – 1374 osoby
 - pracę subsydiowaną rozpoczęło – 388 osób
w tym:
 - prace interwencyjne – 6 osób
 - roboty publiczne – 257 osób
 - dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 57 osób
 - refundacja kosztów doposażenia stanowiska pracy – 68 osób
- ponadto:*
 - rozpoczęły szkolenie – 14 osób
 - rozpoczęły staż – 384 osoby
 - rozpoczęły prace społecznie użyteczne – 194 osoby

V Osoby niepełnosprawne

Aktualnie w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy figurują 544 osoby niepełnosprawne (stanowi to 8,5 % ogółu bezrobotnych), w tym 289 kobiet. W tej liczbie znajdują się 426 osób zarejestrowanych jest jako bezrobotne, w tym 231 kobiet. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych z prawem do zasiłku wynosi 68, z tego 34 kobiety.

4.EDUKACJA

Wychowanie przedszkolne

„Wychowanie przedszkolne to pierwszy etap kształcenia w systemie oświaty i obejmuje ono dzieci w wieku 3-6 lat(...). Według raportu UNICEF opublikowanego w 2005 roku przygotowanie przedszkolne daje podstawę do nabywania umiejętności na wyższych szczeblach edukacji oraz w znaczący sposób zwiększa szanse edukacyjne dzieci” (wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2011, str. 50). „Dodatkowo, wychowanie przedszkolne wywiera pozytywny wpływ na rozwój społeczny dziecka oraz umiejętność zawierania kontraktów w grupie rówieśniczej” (program rozwoju edukacji na obszarach wiejskich na lata 2008-2013, MEN, Warszawa 2008). Wychowanie przedszkolne „obejmuje dzieci w wieku 3-6 lat i realizowane jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008-2009 również w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych. Przedszkola przeznaczone są dla dzieci w wieku 3-6 lat, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne – dla dzieci w wieku 3-5 lat, a oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – głównie dla dzieci sześciolletnich” (oświata i wychowanie w roku szkolnym 2011/2012, GUS, Warszawa 2012, str. 60).

Wychowanie przedszkolne na terenie gminy realizowane jest poprzez:

- Szkoła Podstawowa w Gołębiewku (organ prowadzący Gmina Kutno)
- Szkoła Podstawowa im.K.Makuszyńskiego w Strzegocinie (organ prowadzący Gmina Kutno)
- Szkoła Podstawowa im.Bohaterów Walk nad Bzurą we Wroczyńcach (organ prowadzący Gmina Kutno)
- Katolicka Szkoła Podstawowa w Wierzbii organ prowadzący Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie)
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Kraina Młodych Odkrywców” prowadzony przez Spółdzielnię Socjalną K-5 w Gołębiewie Starym.

Do oddziałów przedszkolnych Gminy Kutno i oddziałów przedszkolnych w Wierzbii uczęszczają dzieci: sześć-, pięcio-, cztero- i trzyletnie.

Na przestrzeni analizowanych lat wzrosła liczba przedszkolaków z 82 w roku szkolnym 2007/2008 do 155 w roku 2013/2014.

Liczba przedszkolaków w oddziałach/punkcie przedszkolnym zlokalizowanych na terenie Gminy Kutno

Oddział przedszkolny/ punkt przedszkolny	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę	70	60	77	70	106	79	97
Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej w Wierzbie	12	5	11	16	32	33	40
Niepubliczny punkt przedszkolny w Gołębiewie	--	--	--	-	7-12	17-25	18
Ogółem liczba przedszkolaków	82	65	88	86	145-150	129-137	155

Ciekawych informacji w zakresie edukacji przedszkolnej dostarcza analiza wskaźnika obrazującego dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na wsi. „Wskaźnik ten jest najpowszechniejszą miarą poziomu rozwoju edukacji przedszkolnej” (wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2011, str. 50). Jak pokazują dane GUS, odsetek wśród tej grupy dzieci wzrósł na przestrzeni analizowanych lat diametralnie (z 3,3% w 2007 rok do 32,8 % w 2011r.)

Odsetek dzieci z terenu Gminy Kutno objętych wychowaniem przedszkolnym (%)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dzieci w wieku 3-5 lat	3,3	7,5	10,6	16,0	32,8	--
Dzieci w wieku 3-6 lat	24,8	22,9	29,8	28,1	38,7	--

Szkolnictwo podstawowe

„Do szkół podstawowych zalicza się: szkoły podstawowe, szkoły filialne, szkoły podstawowe sportowe i szkoły podstawowe mistrzostwa sportowego. Są to szkoły sześcioletnie, w których w ostatnim roku nauki przeprowadza się obowiązkowy sprawdzian, weryfikujący opanowanie przez ucznia umiejętności określonych w standardach wymagań dotyczących czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystania wiedzy w praktyce. Struktura organizacyjna szkół podstawowych obejmuje klasy I-VI, w których nauka jest obowiązkowa. W tej grupie szkół ujmujemy ponadto: szkoły artystyczne ogólnokształcące niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej oraz szkoły specjalne” (oświata i wychowanie w roku szkolnym 2011/2012, GUS, Warszawa 2012, str. 26).

Na terenie Gminy Kutno znajduje się 5 szkół podstawowych. W roku szkolnym 2013/2014 Gmina Kutno jest organem prowadzącym następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im.M.Konopnickiej w Byszewie
- Szkoła Podstawowa w Gołębiewku
- Szkoła Podstawowa im.K.Makuszyńskiego w Strzegocinie
- Szkoła Podstawowa im.Bohaterów Walk nad Bzurą we Wroczyńcach.

Na terenie gminy funkcjonuje również Katolicka Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im.Gen.Wł.Andresa w Wierzbiu, która prowadzona jest przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie.

Łącznie na terenie Gminy Kutno liczba uczniów szkół podstawowych na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyła się o jedną czwartą (24,8%). Spadek w liczbie uczniów w największym stopniu dotyczył szkoły w Wierzbiu (52,6%), Byszewie (29,6%) oraz Wroczytach (22,9%). Z kolei, w najliczniejszej szkole należącej do gminy, w Gołębiewku, liczba uczniów zwiększyła się o 2,6 % (choć analizując poszczególne lata osobno wyraźnie widać, że bywały wyższe wzrosty, a liczba uczniów przekraczała nawet 170).

Liczba uczniów w szkołach Gminy Kutno i w szkołach dotowanych przez Gminę Kutno w poszczególnych latach szkolnych

Wyszczególnienie	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
SP w Byszewie	125	119	98	91	83	84	88
SP w Gołębiewku	152	159	155	163	170	171	156
SP w Strzegocinie	79	76	70	76	72	70	67
SP we Wroczytach	70	73	65	57	55	55	54
Zlikwidowana SP w Gołębiewie	31	--	--	--	--	--	--
Razem Szkoły Podstawowe GMINY KUTNO	457	427	388	387	380	380	365
SP w Wierzbiu	76	67	62	47	38	48	36
OGÓŁEM wykazane do subwencji	533	494	450	434	418	428	401

Na przestrzeni analizowanych lat poprawiły się wskaźniki komputeryzacji w szkołach podstawowych Gminy Kutno z 18,38 uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu na 9,30 ucznia. Wskaźnik ten jest istotny z punktu widzenia dostępności do informacji i nowych technologii.

Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do internetu przeznaczony do użytku uczniów

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	18,38	10,74	9,78	9,43	9,09	9,3

Współczynnik skolaryzacji brutto „jest to relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania” (Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2011/2012, GUS, Warszawa 2012, str. 35) jest „miarą powszechności nauczania” (Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2011/2012, GUS, Warszawa 2012, str. 59) i w przypadku uczniów szkół podstawowych z Gminy Kutno kształtuje się na poziomie 89,92%, co oznacza, iż część z nich objęta obowiązkiem szkolnym uczęszcza do szkół zlokalizowanych poza gminą. Na przestrzeni analizowanych lat widać, że coraz więcej uczniów uczęszcza do szkół podstawowych poza gminą.

○ Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2007-2012(%)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Szkoły podstawowe	94,77	92,32	89,64	89,30	88,56	89,92

Gimnazja

Na terenie Gminy Kutno funkcjonują 3 gimnazja. W roku szkolnym 2013/2014 gmina jest organem prowadzącym dwóch z nich: w Byszewie oraz w Gołębiewku.

Trzecie, to Katolickie Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Kutnowskich Księża Męczenników Bł. M. Woźniaka i Bł. M. Oziębłowskiego w Wierzbii, prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie.

○ Liczba uczniów gimnazjów w bieżącym roku szkolnym (2013/2014) wynosi 266, co oznacza spadek na przestrzeni analizowanych lat o 30,5 %.

Liczba uczniów w gimnazjach Gminy Kutno i w szkołach dotowanych przez Gminę Kutno w poszczególnych latach szkolnych

Wyszczególnienie	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gimnazjum w Byszewie	202	170	161	151	157	146	125
SP w Gołębiewku	114	116	95	98	89	99	107
Razem gimnazja Gminy Kutno	316	286	256	249	246	245	232
Gimnazjum w Wierzbii	67	50	36	33	36	32	34
Ogółem wykazane do subwencji	383	336	292	282	282	277	266

Wydatki Gminy Kutno na oświatę i wychowanie (tys. zł)

2007	2008	2009	2010	2011	2012
6 216	6 578	6 732	7 143	7 652	8 303

5.Charakterystyka problemów społecznych Gminy Kutno na podstawie sprawozdań MPiPS 03 za lata 2013-2014

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowej domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Tabela poniżej obrazuje zestawienie powyższych świadczeń udzielonych przez Gminę Kutno w latach 2013-2014.

Udzielone świadczenia – zadania własne Gminy Kutno

Rok	2013					2014				
Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie Lo	Liczba świadczeń Ls	Kwota świadczeń(zł) Ks	Liczba rodzin Lr	Liczba osób w rodzinach Lor	Lo	Ls	Ks(zł)	Lr	Lor
Razem	42	372	146015	42	74	48	452	175703	48	79
Zasiłki stałe ogółem	42	372	146015	42	74	48	452	175703	48	79
w tym:										
dla osoby samotnie gospodarujące	23	207	98924	23	23	32	283	138881	32	32
dla osoby pozostającej w rodzinie	19	165	47091	19	51	16	169	26822	16	47
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kwota łączna świadczeń jest iloczynem liczby świadczeń przyznawanych a danym roku i kwoty świadczenia wymienionego w decyzji. Tak więc kwota łączna świadczeń w danym roku jest wielkością „teoretyczną”, tzn. nie uwzględnia sytuacji, gdy dane świadczenia z różnych przyczyn nie są wypłacone w danym roku.

Poza tym tabela wypełniona jest zgodnie z zasadą, że w danym wierszu dotyczącym danego świadczenia na rodzinę, rodzinę należy wymienić tylko raz, bez względu na liczbę otrzymanych decyzji i świadczeń.

5.1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

5.2. Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechnienia ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

5.3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Tabela poniżej wypełniona jest zgodnie z zasadą, iż dana rodzina korzystająca ze świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych, a także zadań własnych wystąpi tylko raz w wierszu 2 (otrzymała świadczenie przyznane w ramach zadań zleconych), tylko raz w wierszu 3 (otrzymała świadczenie przyznane w ramach zadań własnych), a także tylko raz w wierszu 1 (otrzymała pomoc niezależnie od źródła finansowania- zadania zlecone-własne).

Podana zasada wypełnienia tabeli pozwala na wykazanie faktycznej liczby osób, którym decyzją przyznano świadczenie (a także liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach) w ramach zadań zleconych – wiersz 2, własnych – wiersz 3 oraz korzystających z pomocy bez względu na sposób finansowania (zlecone, własne) – wiersz 1. Pozwala to uniknąć w danym wierszu 1, 2, 3 zawyżenia liczby rodzin i osób korzystających z danego rodzaju pomocy. Wiersz 1 nie jest więc sumą wiersza 1, wiersza 2 i wiersza 3. W wierszu 1, 2, i 3 nie zostały podane osoby, którym pomoc została udzielona wyłącznie w formie pracy socjalnej.

Osoby, rodziny, liczba osób w tych rodzinach otrzymujące tę formę pomocy zostały wykazane wyłącznie w wierszu 5. Oznacza to, że osoba (rodzina), która otrzymała pomoc w formie: zasiłku stałego, zasiłku okresowego, biletu kredytowego, zasiłku celowego oraz której udzielono pomoc w formie pracy socjalnej została wykazana raz w wierszu 1 (korzysta z pomocy społecznej), raz w wierszu 2 (zasiłek stały), raz w wierszu 3 (zasiłek okresowy, celowy, bilet kredytowy), oraz w wierszu 4 (otrzymała pomoc w formie pracy socjalnej).

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Rok 2013		Rok 2014	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	319	880	434	826
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	319	880	434	826
Pomoc udzielona w ramach pracy socjalnej- ogółem	170	383	27	64

5.4. Typy rodzin objętych pomocą

wyszczególnienie	Rok 2013			Rok 2014		
	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym na wsi		Ogółem	w tym na wsi	
Rodziny ogółem	319	319	880	309	309	828
o liczbie osób w rodzinie: 1	89	89	89	99	99	99
2	64	64	128	54	54	108
3	67	67	201	70	70	210
4	58	58	232	45	45	180
5	26	26	130	23	23	115
6 i więcej	15	15	100	18	18	116
Rodziny z dziećmi ogółem	159	159	604	146	146	558
o liczbie dzieci: 1	77	77	232	67	67	197
2	52	52	201	53	53	215
3	22	22	116	17	17	87
4	7	7	45	7	7	42
5	0	0	0	2	2	17
6	1	1	10	0	0	0
7 i więcej	0	0	0	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	52	52	157	44	44	126
o liczbie dzieci: 1	30	30	74	22	22	49
2	16	16	53	16	16	50
3	4	4	18	5	5	22
4 i więcej	2	2	12	1	1	5
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	56	56	153	50	50	126
o liczbie dzieci: 1	9	9	9	11	11	11
2	18	18	36	19	19	38
3	16	16	48	11	11	33
4 i więcej	13	13	60	9	9	44

Tabelę powyżej wypełniono zgodnie z zasadą, że rodzina objęta pomocą społeczną występuje tylko raz w wierszu 1 niezależnie od rodzaju, formy, liczby oraz źródła finansowania udzielonej pomocy. Natomiast w zależności od jej typu i składu (liczba osób, liczba dzieci) może wystąpić również w wierszu 8, 16 i 21.

Za rodzinę niepełną uznano rodzinę, w której skład wchodzi jedno z rodziców (matka lub ojciec) z dzieckiem (dziećmi). Za rodzinę emerytów i rencistów należy uznać rodzinę, w której wyłącznym lub głównym źródłem utrzymania jest emerytura lub renta.

5.5. Powody przyznania pomocy

W tabeli poniżej podano charakterystykę rodzin z punktu widzenia powodu przyznania pomocy, podano wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, we wstępie do niniejszej diagnozy. Oznacza to, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, np. bezrobocie, alkoholizm itd., a więc dana rodzina została wykazana w kilku odpowiednich wierszach.

Za rodziny wielodzietne uznano rodziny posiadające 3 i więcej dzieci. Za osobę lub rodzinę, której powodem przyznania pomocy było „ubóstwo”, uznano osobę lub rodzinę, w której dochód na osobę był równy lub niższy od kwoty wymienionych w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2013			Rok 2014		
	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	W tym na wsi		Ogółem	W tym na wsi	
Ubóstwo	103	103	254	102	102	235
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	6	6	6	5	4	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	8	41	6	6	34
w tym wielodzietność	6	6	34	5	5	28
Bezrobocie	250	250	714	236	235	659
Niepełnosprawność	44	44	91	55	55	111
Długotrwała lub ciężka choroba	14	14	29	13	13	28
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	10	10	28	11	11	27
W tym rodziny niepełne	8	8	18	8	8	19
Rodziny wielodzietne	1	1	7	1	1	5
Przemoc w rodzinie	2	2	7	1	1	4
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0

Alkoholizm	6	6	11	11	11	11
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	5	9	6	6	10
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	4	4	11	1	1	7
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

5.6. Rozkład przestrzenny przyznanej pomocy

Lp.	Miejscowość	Rok 2013		Rok 2014	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Adamowice	7	17	6	18
2	Adamów	0	0	1	1
3	Bielawki	11	23	10	28
4	Boża Wola	9	26	6	18
5	Byszew	19	54	15	44
6	Byszew Kaczyń	1	4	1	4
7	Dudki	1	1	1	1
8	Dębina	1	3	1	1
9	Florek	2	5	1	4
10	Franki Wroczyńskie	1	1	2	2
11	Gnojno	4	14	6	15
12	Gołębiew Nowy	29	75	23	52
13	Gołębiew Stary	8	25	9	26
14	Gołębiewek Nowy	3	8	3	9
15	Gołębiewek Stary	9	25	8	19
16	Grabków	1	1	2	3
17	Głogowiec	29	63	30	66
18	Julinki	6	11	9	22
19	Kalinowa	3	5	5	10
20	Kolonia Strzegocin	3	10	4	9
21	Kolonia Sójki	4	9	3	9
22	Komadzyn	7	19	6	16
23	Kotliska	2	8	1	4
24	Krzesin Parcela	3	11	1	1
25	Krzesin	1	3	1	1
26	Krzesinówek	12	35	8	24
27	Kuczków	5	12	4	10
28	Leszczynek	6	6	5	9

29	Leszno	24	71	20	63
30	Malina	7	32	8	30
31	Marianki	2	4	2	4
32	Nagodów	2	9	2	9
33	Nowa Wieś	10	33	10	28
34	Nowe Sójki	2	5	2	5
35	Obidówek	1	2	2	4
36	Piwki	7	17	10	20
37	Podczachy	3	7	4	13
38	Raciborów	7	12	7	10
39	Ryków	0	0	1	1
40	Sieciechów	2	5	1	4
41	Siemiennik	1	3	0	0
42	Sieraków	7	18	6	18
43	Stanisławów	0	0	3	11
44	Stara Wieś	3	4	1	1
45	Strzegocin	19	57	17	54
46	Wierzbie	8	18	10	18
47	Woźniaków	10	24	14	36
48	Wroczyny	11	21	6	12
49	Wysoka Duża	4	16	4	15
50	Wysoka Wielka	7	21	6	18
51	Żurawieniec	2	6	2	5

Z powyższej tabeli wynika, że największa liczba osób, którym przyznano świadczenia mieszka w następujących miejscowościach : Leszno, Głogowiec, Strzegocin, Woźniaków, Nowa Wieś i Byszew.

Ponadto nadmienić należy, że w 2013 roku ze środków własnych Gmina Kutno ponosiła opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej 8 osób, w 2014 r. – 9 osób.

6. Alkoholizm

Alkoholizm, inaczej uzależnienie od alkoholu lub choroba alkoholowa – choroba polegająca na utracie kontroli nad ilością wypijanego alkoholu. Spożywanie zazwyczaj dużych ilości alkoholu przez alkoholika jest spowodowane przymusem o charakterze psychicznym i somatycznym i nie podlega jego woli. Mechanizm powstawania uzależnienia nie jest do końca wyjaśniony, ale ma bezpośredni związek z nadużywaniem alkoholu.

Wydaje się, że najpełniej problemy wpływu alkoholizmu na relacje społeczne oddaje opracowanie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pt.:

„Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w kontekście rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce”. Cyt.: „Nie ulega wątpliwości, że istnieją istotne powiązania między używaniem i nadużywaniem alkoholu a ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Jednak powiązania te są złożone i różnią się stopniem bezpośredniości wpływu picia alkoholu na ubóstwo i wykluczenie oraz zasięgu tego wpływu. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące zjawiska i procesy występujące w różnych populacjach:

1. Uzależnienie od alkoholu jako zespół objawów klinicznych (choroba).
Powoduje ono różnorodne szkody:

- a. Osoby uzależnione a praca i sytuacja społeczno-ekonomiczna

Osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Proces ten w istotny sposób wpływa na rozmiary zjawiska bezrobocia i ubóstwa. W części przypadków prowadzi to do radykalnego zrywania więzów z najbliższym otoczeniem, utraty podstawowych źródeł wsparcia, a także bezdomności.

- b. Osoby uzależnione a rodzina

Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, obejmującej zjawisko pauperyzacji, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej.

- c. Alkoholowy Zespół Płodowy (FAS) i inne problemy zdrowotne

Nadużywanie alkoholu przez uzależnione kobiety ciężarne często powoduje organiczne uszkodzenie dzieci w okresie prenatalnym, którego skutkiem jest upośledzenie umysłowe i opóźnienia rozwojowe o różnym stopniu ciężkości. Skutkują one w przyszłości niepełnosprawnością społeczną i zawodową. Należy zwrócić również uwagę na podwyższoną śmiertelność w populacji osób uzależnionych i jej wpływ na pogorszenie warunków materialnych ich rodzin.

2. Osoby nadużywające alkoholu bez klinicznych objawów uzależnienia tworzą w Polsce populację między 2-3 mln osób.

- a. Nadużywanie alkoholu a praca

Nadużywanie alkoholu jest częstym źródłem obniżenia zdolności do sprawnego wykonywania pracy zawodowej, zwiększa ryzyko utraty pracy i obniża zdolność do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Może więc przyczyniać się do powstawania i utrwalania ubóstwa, a co za tym idzie do podlegania procesom wykluczenia społecznego.

- b. Nadużywanie alkoholu a rodzina

Nadużywanie alkoholu prowadzące do zaburzeń zachowania może również powodować istotne i okresowe zaburzenia życia rodzinnego, podobnie jak w rodzinach osób uzależnionych (pauperyzacja, przemoc itp.).

- c. Alkoholowy Zespół Płodowy FAS i inne problemy zdrowotne

Należy również zwrócić uwagę na trudne do zdiagnozowania zjawisko picia alkoholu w okresie ciąży przez kobiety, które nie są uzależnione, ale nie posiadają wiedzy o szkodliwości tego zjawiska albo ją lekceważą.

3. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych, tzn.: takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób.

a. Sytuacja ekonomiczna dorosłych członków rodzin alkoholowych

Jak już wspomniano w pkt. 1b małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków na alkohol. Często również dochodzi do marnotrawienia środków uzyskiwanych od pomocy społecznej.

b. Sytuacja psychospołeczna dorosłych członków rodzin alkoholowych

życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np.: żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Przyczynia się to do obniżenia zdolności funkcjonowania na rynku pracy oraz do utraty lub mniejszych możliwości zarobkowania.

4. Dzieci i młodzież żyjące w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

a. Sytuacja ekonomiczno-społeczna dzieci w rodzinach alkoholowych

Dzieci w rodzinach alkoholowych często doświadczają nie tylko ubóstwa, ale również istotnych zaburzeń emocjonalnych i zakłóceń rozwoju psychofizycznego. Przyczynia się to do powstawania problemów w nauce, w części przypadków do obniżenia poziomu wykształcenia, z czego wynikają potem ograniczone zdolności do aktywnego funkcjonowania na rynku pracy.

b. Sytuacja psychospołeczna dzieci w rodzinach alkoholowych

W części przypadków życie w chronicznym stresie, zagrożeniu i przemocy prowadzi do zaburzeń zachowania i związanych z nim naruszeń prawa i porządku publicznego, które sprzyjają procesowi wykluczenia społecznego.

c. Ryzyko uzależnień

Należy również podkreślić, że przy braku wsparcia i pomocy socjoterapeutycznej dzieci alkoholików tworzą grupę najwyższego ryzyka uzależnienia od alkoholu i narkotyków i wiele z nich zostaje alkoholikami.

5. Upijające się nastolatki tworzą populację obejmującą ok. 20% młodzieży w przedziale wiekowym 15-18 rokiem życia.

Nadużywanie alkoholu w okresie dojrzewania destrukcyjnie wpływa na karierę edukacyjną i zwiększa ryzyko poważnego obniżenia zdolności funkcjonowania na rynku pracy. Należy również zwrócić uwagę, że osoby z tej grupy cechuje wysokie ryzyko zaburzeń zachowania, konfliktów z prawem i przyszłego uzależnienia od alkoholu i narkotyków.

Mimo istnienia wyraźnych powiązań między procesami zachodzącymi w opisanych powyżej populacjach zasługują one na odrębną uwagę ze względu na pragmatykę prowadzonych działań profilaktycznych, korekcyjno-interwencyjnych i terapeutycznych. Oczywiście problemy istniejące w tych populacjach daleko wykraczają poza zagadnienia związane w ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W wielu przypadkach mamy do czynienia przede wszystkim z podstawowymi zagrożeniami zdrowia psychicznego i fizycznego oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Całość tych zagrożeń tworzy wyzwanie podejmowane przez instytucje rządowe, samorządowe, profesjonalne oraz organizacje pozarządowe w ramach Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program ten realizowany jest od 2011 roku i aktualnie obejmuje zadania określone do roku 2015. Podstawy prawne do jego realizacji tworzą zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W Gminie Kutno funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W jej skład wchodzi 4 osoby, a zakres działania jest zgodny z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (inicjowanie działań w zakresie zadań własnych gminy określonych w w/w ustawie - patrz wstęp do niniejszej diagnozy - oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego).

Tabela poniższa przedstawia ilościowe zestawienie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Lata	2013	2014
Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	45	31
Liczba osób wobec których wystąpiono z wnioskiem do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia	10	34
Liczba opinii w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	124	93

Realizacja zadań własnych wymienionych w ustawie jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalonego corocznie przez Radę Gminy Kutno. Program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie.

Narkomania

Substancje psychoaktywne, inaczej środki odurzające, są to takie środki chemiczne, które poprzez swoje działanie na organizm człowieka powodują zmiany w jego samopoczuciu oraz w odbiorze otaczającej go rzeczywistości. Przyjmowanie ich prowadzi do uzależnienia - narkomanii.

Coraz częściej występuje tzw. uzależnienia mieszane, gdzie oprócz objawów uzależnienia od alkoholu obecne są także objawy uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych. Osoby przyjmujące substancje psychoaktywne można rozpoznać na podstawie objawów występujących po zażyciu danej substancji lub na podstawie objawów zespołu abstynencyjnego.

Substancje psychoaktywne mogą być pochodzenia roślinnego lub syntetycznego. Światowa Organizacja Zdrowia zalicza do nich: alkohol, pochodne opium (np. morfina,

heroína), przetwory konopi indyjskich (haszysz, marihuana), substancje uspokajające i nasenne (np. barbiturany, benzodiazepiny), kokainę i inne substancje pobudzające (np. pochodne amfetaminy), substancje halucynogenne (np. LSD, grzyby psylocybe), tytoń oraz lotne rozpuszczalniki (np. kleje, aceton, TRI).

Zgodnie z konwencjami międzynarodowymi, większość z tych substancji podlega kontroli, polegającej m.in. na dopuszczeniu do produkcji tylko środków stosowanych w lecznictwie, nadzorze nad ich obrotem oraz na zakazie przewożenia ich przez granicę (nie dotyczy to kofeiny, tytoniu i alkoholu). Produkcja, handel i stosowanie ich pozostaje pod ścisłym nadzorem. W medycynie środki te stosowane są jako środki przeciwbólowe, uspokajające i nasenne.

W Gminie Kutno nie mieszkają osoby, którym udzielono pomocy z powodu wykluczenia bądź zagrożenia wykluczeniem społecznym wynikającym z uzależnienia od narkotyków. Niemniej samorząd Gminy Kutno posiada Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, w ramach którego przeznacza środki finansowe głównie na działania profilaktyczne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest realizatorem następujących ustaw:

- 1) Ustawy z dnia 09-06-2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 roku poz. 332).
W systemie pieczy zastępczej w 2013 roku pozostawało 9 dzieci z terenu gminy Kutno w 2014 – 11 dzieci
- 2) Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (t.j.Dz.U. z 2013 roku poz. 996 z późn.zm.) Z tej formy pomocy w 2013 roku skorzystało 96 rodzin, w 2014 – 81 rodzin
- 3) Ustawy z dnia 26 lipca 2013 roku o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2013 roku poz. 984).
- 4) Ustawy z dnia 28 listopada 2013 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. ustawy z 2015 roku poz. 114 z późn.zm.)
- 5) Ustawy z dnia 07 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. z 2015 roku Dz.U. poz. 885 z późn.zm.)
- 6) Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. poz. 567)

Dane dot. punktów 4, 5 i 6 odzwierciedla poniższa tabela

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2013		Rok 2014	
		Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)
1	Zasiłki rodzinne	599	659633,00	501	598979,00
2	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	6	28800,10	7	24826,70
3	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	28	28000,00	23	23000,00
4	Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	26	54400	28	52860,00
5	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawności	25	22980,00	30	23880,00

6	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	403	40300,00	386	38600,00
7	Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki z szkole poza miejscem zamieszkania	121	59780,00	121	58110,00
8	Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	88	78800,00	73	70320,00
9	Zasiłek pielęgnacyjny	186	340578,00	197	361692,00
10	Świadczenie pielęgnacyjne	41	195874,82	29	218409,10
11	Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	27	15300,00	0	0
12	Specjalny zasiłek opiekuńczy	1	4680,00	1	4160,00
13	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	50	50000,00	69	69000,00
14	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	29	49007,26	28	64617,85
15	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	87	369049,87	80	360390,69
16	Zasiłek dla opiekuna	0	0	13	105230,70
17	Odsetki od zasiłków dla opiekuna	0	0	13	218

- 7) Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o karcie Dużej Rodziny (Dz.U. poz. 1863) (wcześniej na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z 27-05-2014 roku). W 2014 roku z KDR skorzystało 27 rodzin, wydano łącznie 142 karty
- 8) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.). Przy GOPS działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny. Opracowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
- 9) Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 roku Nr 164 z późn.zm.) W 2013 roku wydano 6 decyzji, a w 2014 – 8 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.
- 10) Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12-03-2004 roku w związku z uchwałą nr 221 Rady Ministrów z dnia 10-12-2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 (M.P. z 2013 roku, poz. 1024)

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” rok 2013

Wyszczególnienie	ogółem	w tym		
		Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej
Rzeczywista liczba osób objętych programem	599	94	191	314
W tym liczba osób korzystających z posiłku	137	37	92	8
W tym zasiłku celowego	462	57	99	306
KOSZT PROGRAMU OGÓŁEM (W ZŁ)	212 924	X	X	X
Z TEGO: ŚRODKI WŁASNE	100 000	X	X	X
DOTACJA	112924	X	X	X

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” rok 2014

Wyszczególnienie	ogółem	w tym		
		Dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej
Rzeczywista liczba osób objętych programem	509	94	148	267
W tym liczba osób korzystających z posiłku	131	49	80	2
W tym zasiłku celowego	378	45	68	265
KOSZT PROGRAMU OGÓŁEM (W ZŁ)	224 411	X	X	X
Z TEGO: ŚRODKI WŁASNE	100 000	X	X	X
DOTACJA	124 411	X	X	X

8. Współpraca GOPS Kutno z instytucjami o zasięgu powiatowym

W celu pełnej realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie współpracuje z następującymi instytucjami:

1) Komenda Powiatowa Policji:

- pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie - „niebieska linia”,
- wnioski o leczenie odwykowe,
- wspólne „wchodzenie” w środowiska patologiczne.

2) Powiatowy Urząd Pracy:

- organizacja prac społeczno-użytecznych,
- występowanie o zatrudnienie dłużników alimentacyjnych.

- 3) Zakład Opiekuńczo - Leczniczy - umieszczenie osób chorych.
- 4) Szpital Powiatowy – umieszczenie osób wymagających leczenia.

5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- przeprowadzenie wywiadów środowiskowych na rzecz PCPR celem ustalenia odpłatności w rodzinach zastępczych,
- przeprowadzanie wywiadów dotyczących usamodzielniających się wychowanków Domów Dziecka,
- umieszczanie w Domach Pomocy Społecznej,
- typowanie i załatwianie dokumentacji dzieci biorących udział w koloniach organizowanych za pośrednictwem PCPR,
- pomoc w gromadzeniu dokumentacji dla PFRON,
- kierowanie na komisję lekarską celem ustalenia stopnia niepełnosprawności i orzeczenia niepełnosprawności.

Na terenie gminy, działa Rodzinny Dom Dziecka w Strzegocinie, w Nowej Wsi jedna zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego.

9. Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Kutno

GOPS Kutno współpracuje z następującymi organizacjami:

1) Oratorium im. bł. Michała Rua w Woźniakowie, którego celem jest prowadzenie działalności wychowawczej i opiekuńczej w środowisku dzieci i młodzieży poprzez m.in. różnorodną pomoc, działalność świetlicowo-rekreacyjną, sportową i turystyczną.

2) Salezjańska Organizacja Sportowa SL SALOS w Woźniakowie, która prowadzi działalność na rzecz dzieci i młodzieży biednej, zaniedbanej, pochodzącej z rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych w zakresie upowszechnienia kultury fizycznej i turystyki, podnoszenie sprawności fizycznej, krzewienia zdrowego stylu życia.

3) Katolickie Stowarzyszenie Wychowania w Trzeźwości Regionu Kutnowskiego przy Sanktuarium Maryjnym w Głogowcu, które zajmuje się:

- prowadzeniem noclegowni dla bezdomnych,
- przeciwdziałaniem patologiom społecznym,
- ochroną i promocją zdrowia,
- prowadzeniem zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej,
- współdziałaniem z ośrodkami leczenia odwykowego i grup samopomocowych.

4) Związkiem Harcerstwa Polskiego, który prowadzi drużyny działające przy szkołach na terenie gminy organizując: zajęcia pozalekcyjne, letni wypoczynek, promocję zdrowego stylu życia.

10. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Kutno nie ma niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Mieszkańcy korzystają z publicznej i niepublicznej służby zdrowia działającej w granicach miasta Kutna, w którym zlokalizowany jest również Szpital Powiatowy. Własnością Gminy jest nieruchomość zabudowana z przychodnią wydierżawioną przez NZOZ Profilaktyka Medyczna przy ul. Krośniewickiej 41 w Kutnie.

11. Dostępność GOPS Kutno

Gmina Kutno położona jest wokół miasta Kutno. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w siedzibie Urzędu Gminy, w samym centrum miasta przy ul. Witosa 1, co zapewnia wszystkim mieszkańcom jednakowy dostęp do jego usług, również za pomocą sprawnie działającej komunikacji miejskiej.

GOPS zajmuje cztery lokale, w tym trzy na parterze budynku. Od strony podwórza znajduje się podjazd dla osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy mogą bezpośrednio przybyć do GOPS, dokonać zgłoszenia e-mailem, za pośrednictwem poczty, telekomunikacji czy innych osób. Pracownicy GOPS dojeżdżają do poszczególnych sołectw samochodem służbowym Urzędu Gminy.

III.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Kutno na lata 2016-2021

1. Analiza SWOT

MOCNE STRONY

- Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej
- Znajomość problemów i świadczeniobiorców
- Mobilność i elastyczność pracowników
- Partnerska współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi
- Tradycyjny model rodziny zapewniający wsparcie członkom rodzin potrzebujących pomocy
- Brak anonimowości
- Pomoc sąsiedzka
- Jakość funkcjonowania szkół gminnych

SŁABE STRONY

- Mała dostępność komunikacji zbiorowej, szczególnie w dni wolne od pracy
- Dostępność komunikacyjna przedszkoli dla mieszkańców z peryferyjnych miejscowości gminy
- Długotrwałe uzależnienie od pomocy społecznej
- Słabość systemu pośrednictwa pracy
- Roszczeniowe postawy osób zagrożonych marginalizacją
- Duża ilość osób trwale bezrobotnych oraz z niskim wykształceniem
- Występowanie miejscowości, w których całe społeczności lokalne zagrożone są wykluczeniem
- Niski poziom wynagradzania pracowników pomocy społecznej
- Niedostateczna ilość kadry pomocy społecznej – pracownicy socjalni, psycholog, doradca zawodowy, prawnik
- Brak ścisłej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a szkołami

SZANSE

- Rozwój gospodarczy powiatu kutnowskiego poprzez rozwój Kutnowskiego Parku Agro - Przemysłowego
- Funkcjonowanie Programów Operacyjnych: PO Kapitał Ludzki, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego
- Funkcjonowanie ustawy o spółdzielniach socjalnych
- Rozwój gospodarczy kraju
- aktywność organizacji pozarządowych

ZAGROŻENIA

- Starzenie się społeczności lokalnej
- Dziedziczenie negatywnych zachowań społecznych
- Wzrost ilości osób długotrwale bezrobotnych
- Niedostateczna ilość środków finansowych na zadania związane z pomocą społeczną
- Brak statystyki i rozpoznania problemów narkotykowych
- Zmiana problemów społecznych w gminie

2. Misja strategii

Wypracowana Misja Gminy Kutno przedstawia się następująco:

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu efektem systematycznej współpracy samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, Kościoła Katolickiego oraz innych instytucji.

3. Cele i działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2016 – 2021

Dla tak określonej misji gminy wskazano następujące cele:

1. Aktywne formy pomocy osobom bezrobotnym.
2. Utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej (RCIS) we współpracy z innymi JST z obszaru powiatu kutnowskiego.
3. Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę.
5. Stworzenie Gminnego Forum Współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.
6. Stworzenie systemu kształcenia kadr GOPS i Urzędu Gminy.
7. Podniesienie poziomu infrastruktury GOPS.
8. Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

CEL 1	Aktywne formy pomocy osobom bezrobotnym	
działania	1.1.	Wsparcie indywidualne i grupowe osób bezrobotnych w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez pracę socjalną, przy współdziałaniu z psychologiem, w celu udziału osób należących do obszaru wykluczenia społecznego w szkoleniach lub przekwalifikowaniu zawodowym
	1.2.	Stworzenie systemu szkoleń dla grup osób bezrobotnych z indywidualnymi planami działań, z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy
	1.3.	Utworzenie stanowiska doradcy zawodowego w GOPS, który podejmie systematyczne działania z osobami bezrobotnymi
	1.4.	Analiza i bieżący monitoring dostępnych projektów w Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Powiatowego Urzędu Pracy
	1.5.	Podejmowanie działań na rzecz współpracy z pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku pracy w celu
CEL 2	Utworzenie regionalnego centrum integracji społecznej (RCIS) we współpracy z innymi jst z obszaru powiatu kutnowskiego	
działania	2.1	Zapewnienie środków finansowanych w budżecie gminy na coroczne współfinansowanie RCIS.
CEL 3	Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin	
działania	3.1.	Coroczne przedstawienie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	3.2.	Wsparcie prawne, psychologiczne i socjalne dla osób i rodzin, w których występują problemy alkoholowe
	3.3.	Współpraca z instytucjami i organizacjami, które specjalizują się w opiece i pomocy rodzinie
CEL 4	Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę	
działania	4.1.	Coroczne przedstawienie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
	4.2.	Prowadzenie akcji profilaktycznych w szkołach
	4.3.	Systematyczna analiza danych z Policji i szkół o osobach uzależnionych i grupach podatnych na uzależnienie
CEL 5	Stworzenie gminnego forum współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej	
	5.1.	Coroczne przedstawienie do zatwierdzenia Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi
	5.2.	Wspieranie i promowanie inicjatyw obywatelskich w gminie
CEL 6	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	
działania	6.1.	Opracowanie i przedstawienie do zatwierdzenia Radzie Gminy Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
	6.2.	Współpraca z instytucjami i organizacjami, które specjalizują się w opiece i pomocy rodzinie
CEL 7	Pieczą zastępczą	
	7.1.	Opracowanie i przedstawienie do zatwierdzenia Radzie Gminy Gminnego Programu Wspierania Rodziny
	7.2.	Uczestniczenie pracowników GOPS w ocenie dzieci pozostających w pieczy zastępczej
	7.3.	Zatrudnienie asystenta rodziny

CEL 8	Stworzenie systemu kształcenia kadr GOPS i Urzędu Gminy	
	8.1.	Diagnoza potrzeb szkoleniowych wśród pracowników
	8.2.	Bieżący monitoring dostępnych programów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych instrumentów doskonalenia zawodowego
	8.3.	Przygotowanie i realizacja planu kształcenia kadr GOPS
CEL 9	Podniesienie poziomu infrastruktury GOPS	
	9.1.	Przygotowanie planu modernizacji zaplecza informatycznego GOPS
	9.2.	Realizacja planu poprzez zakup i wymianę urządzeń oraz zapewnienie szkoleń informatycznych

Opis działań

1. Aktywne formy pomocy osobom bezrobotnym.

Na terenie gminy Kutno, wśród osób korzystających z pomocy społecznej, najliczniejszą grupę stanowią osoby bezrobotne. Głównym problemem są min. pogłębiające się postawy roszczeniowe odbiorców pomocy społecznej, rozwój patologii prowadzący do kryzysów w rodzinie, dziedziczenie postaw.

Główne kierunki działań, w kwestii rozwiązania problemu bezrobocia na terenie gminy, nakierowane będą na różnorodne formy pomocy dla indywidualnych osób bezrobotnych w zależności od ich potrzeb, prowadzące do aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, w tym kobiet, poprzez następujące **działania**:

1.1. Wsparcie indywidualne i grupowe osób bezrobotnych w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez pracę socjalną, przy współdziałaniu z psychologiem, w celu udziału osób należących do obszaru wykluczenia społecznego w szkoleniach lub przekwalifikowaniu zawodowym.

1.2. Stworzenie systemu szkoleń dla grupy osób bezrobotnych z indywidualnymi planami działań, z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy.

1.3. Utworzenie stanowiska doradcy zawodowego w GOPS, który podejmie systematyczne działania z osobami bezrobotnymi.

1.4. Analiza i bieżący monitoring dostępnych projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Powiatowego Urzędu Pracy.

1.5. Podejmowanie działań na rzecz współpracy z pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku pracy w celu ograniczenia bezrobocia.

2. Utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej (RCIS) we współpracy z innymi JST z obszaru powiatu kutnowskiego.

W związku ze zdiagnozowaną sytuacją w odniesieniu do osób pozostających bez pracy na lokalnym rynku, zatrudnienie socjalne powinno przyczynić się do łagodzenia jego skutków.

Instrumentem w tym obszarze będzie utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej we współpracy z innymi JST z powiatu kutnowskiego.

Działania:

2.1. Zapewnienie środków finansowych w budżecie gminy na coroczne współfinansowanie RCIS.

3. Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Gmina Kutno podejmie działania zmierzające do efektywnego wsparcia osób uzależnionych oraz zwiększenia zakresu pomocy dla rodzin osób z problemami alkoholowymi.

Podstawą prawną budowy systemu będzie corocznie przyjmowany przez Radę Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego celem będzie zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych oraz zwiększenie instrumentów pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.

Ponadto należy w większym stopniu eliminować szkody społeczne będące następstwem uzależnień od alkoholu poprzez podejmowanie kolejnych **działań**:

3.1. Coroczne przedstawienie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3.2. Wsparcie prawne, psychologiczne i socjalne dla osób i rodzin, w których występują problemy alkoholowe.

3.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami, które specjalizują się w opiece i pomocy rodzinie.

4. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę.

Niezbędnym elementem ochrony i poprawy zdrowia mieszkańców gminy jest regularne prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży nt. narkomanii.

W celu realizacji powyższych założeń należy podjąć następujące **działania**:

4.1. Coroczne przedstawianie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

4.2. Prowadzenie akcji profilaktycznych w szkołach.

4.3. Systematyczna analiza danych z Policji i szkół o osobach uzależnionych i grupach podatnych na uzależnienie.

5. Stworzenie Gminnego Forum Współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Gmina Kutno podejmie w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej działania, których celem będzie bieżące reagowanie na pojawiające się zmiany społeczne oraz wspieranie i promowanie inicjatyw obywatelskich w gminie. Współpraca przebiegać będzie w sposób zinstytucjonalizowany.

Zadaniem forum będzie m.in.:

- zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi
- stworzenie i realizacja programu uwzględniającego współdziałanie instytucji i organizacji pozarządowych
- identyfikacja najważniejszych problemów społecznych
- ocena stanu potrzeb społecznych.

Raz do roku, Wójt Gminy zorganizuje spotkanie instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w celu oceny podejmowanych działań i stopnia ich realizacji oraz ewaluacji.

Działania:

- 5.1. Utworzenie Gminnego Forum Współpracy w obszarze polityki społecznej.
- 5.2. Inicjowanie systematycznych spotkań forum celem wzmocnienia współpracy i oceny działań.
- 5.3. Wspieranie i promowanie inicjatyw obywatelskich w gminie.

6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Rodzina jest najważniejszym i pierwszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, poglądy i system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Pomoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Sprawcy przemocy są bezwzględni – zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy w sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

W tym celu Rada Gminy zatwierdza Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Realizatorem zaś jest powołany zarządzeniem Wójta Gminy Zespół Interdyscyplinarny (na podstawie uchwały Rady Gminy w sprawie trybu i sposobu powołania i odwołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania).

7. Piecza zastępcza.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, narkomania, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych, asystentów rodziny i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Podejmowane działania na rzecz rodziny winny następować w oparciu o sprecyzowany plan działania m.in. Gminny Program wspierania rodziny uchwalony przez Radę Gminy.

8. Stworzenie systemu kształcenia kadr GOPS i Urzędu Gminy..

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, działając w obszarze pomocy i integracji społecznej, dla podniesienia jakości świadczonych usług powinien dążyć do ciągłego podnoszenie kwalifikacji kadr w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne poprzez następujące **działania**:

6.1. Diagnoza potrzeb szkoleniowych wśród pracowników.

6.2. Bieżący monitoring dostępnych programów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych instrumentów doskonalenia zawodowego.

6.3. Przygotowanie i realizacja planu kształcenia kadr GOPS.

9. Podniesienie poziomu infrastruktury Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dla zapewnienia efektywności oraz świadczenia wysokiej jakości pomocy społecznej niezbędna jest modernizacja zaplecza informatycznego GOPS.

Cel powyższy zostanie zapewniony poprzez zakup sprzętu komputerowego i odpowiedniego oprogramowania, który przyczyni się do poprawy funkcjonowania GOPS, sprawnego monitorowania problemów społecznych oraz standaryzacji i ciągłego podwyższania jakości usług.

Działania:

9.1. Przygotowanie planu modernizacji zaplecza informatycznego GOPS.

9.2. Realizacja planu poprzez zakup i wymianę urządzeń oraz zapewnienie szkoleń informatycznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno jest spójna ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014-2020 oraz Wojewódzką Strategią w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020 zatwierdzoną Uchwałą NR XI/244/07 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10 lipca 2007 roku.

IV. Finansowanie, wdrażanie i monitorowanie strategii.

Warunkiem realizacji celów zawartych w Strategii jest jej finansowanie, w ramach którego przewiduje się udział środków finansowych pochodzących m.in. z następujących źródeł:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki przekazane gminie z budżetu państwa,
- środki z funduszy krajowych,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Skuteczne wdrażanie i monitorowanie Strategii oparte zostanie na dwóch podstawowych elementach, które zapewnią jej właściwe i prawidłowe funkcjonowanie.

1. Zespół ds. wdrażania strategii.

Powołanie zespołu ds. wdrażania strategii przez Wójta Gminy Kutno, w skład którego wejdą min. kierownik GOPS, przedstawiciele Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Radni.

Zadaniem zespołu będzie ustalenie planu wdrażania, który min. powinien obejmować:

- roczny plan realizacji strategii,
- określenie środków finansowych,
- harmonogram działań,
- analizę Programów Operacyjnych uwzględniającą projekty, na które można otrzymać wsparcie finansowe z Unii Europejskiej.

2. Coroczna ocena wdrażania strategii.

Monitorowanie strategii prowadzone będzie poprzez:

- przedkładanie raportów z przebiegu realizacji zadań i działań,
- ocenę realizacji strategii,
- ocenę aktualności strategii.

Zespół wdrażający, na zakończenie każdego roku, przygotowuje sprawozdanie z realizacji zadań i działań zawartych w strategii. Celem monitoringu i ewaluacji Strategii będzie regularna ocena przyjętych założeń i realizowanych działań oraz propozycje adaptacji zapisów strategii do zachodzących zmian społecznych w wymiarze zewnętrznym (prawnym) oraz wymiarze wewnętrznym (nowych problemów społecznych) na terenie gminy.

V. Wskaźniki monitorowania strategii

Proponowane wskaźniki monitorowania strategii:

1. Aktywizacja długotrwale bezrobotnych

- ilość przeprowadzonych szkoleń dla osób bezrobotnych
- liczba osób przeszkolonych, w tym kobiet
- liczba osób, którym udzielono doradztwa zawodowego
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie

2. Utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej (RCIS) we współpracy z innymi JST z obszaru powiatu kutnowskiego

- liczba osób podlegająca reintegracji zawodowej i społecznej
- liczba osób skierowanych do pracy
- ilość utworzonych spółdzielni socjalnych

3. Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin

- ilość wdrożonych programów profilaktycznych
- liczba osób objęta wsparciem
- ilość udzielonych porad psychologicznych i prawnych
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na wsparcie socjalne
- liczba instytucji współpracujących na rzecz pomocy rodzinom

4. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę

- ilość wdrożonych programów profilaktycznych
- liczba osób objęta programem profilaktyki, w tym dzieci i młodzież

5. Stworzenie Gminnego Forum Współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej

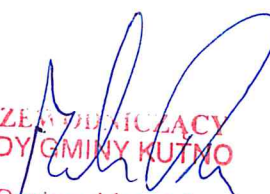
- liczba współpracujących instytucji i organizacji
- ilość wdrożonych programów współpracy

6. Stworzenie systemu szkoleń dla pracowników GOPS i Urzędu Gminy

- ilość przeprowadzonych szkoleń
- rodzaje szkoleń
- liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje

7. Podniesienie poziomu infrastruktury GOPS

- odsetek zmodernizowanego sprzętu w stosunku do ogólnych zasobów
- rodzaj sprzętu podlegającego modernizacji

PRZEDSIĘWZIĄCZY
RADY GMINY KUTNO
Dariusz Mroczek